

ایم است بروشنائی اما کن مقدسه يك
 بزی است كه البته از نظر دیانتی بر همه
 بزمقدم است و آن قدر هم اشکالی ندارد و
 بپنددقیقه آن لایحه می گذرد و همچنین
 لایحه حفظالصحة حیوانات هم چون اهمیت
 دارد در آن هم صحبت شده است اورا هم
 خدم می دانم بعد از آن که این دولاچه گذشت
 که نظریات دکتر میلسیو آمده باشد
 اشکالی ندارم .
رئیس آقای ارباب کیخسرو
 (اجازه)
 ارباب کیخسرو - بنده استحضاراً
 عرض میکنم نظریه میلسیو مخصوصاً بر شب
 در کمیسیون امتیاز از اول تا آخر مطرح
 شد و در نظریه مشارالیه هیچگونه اختلاف
 اساسی نبود مگر دو موضوع که هر دو
 موضوع در لوائح پیش بینی شده بود یکی
 در موفقی که آن پیشنهادات خود کمیانیها
 آمده بود بوبگمیسون اولی و یکنظریات
 مخالف موافقی پیدا شد که بالاخره آن
 پیشنهادهای ماندگی هم پیشنهادات دولت
 بود که دولت پیش بینی کرده بود در همین
 قانون و کمیسیون با آن موافقت نکرد و آن
 مسئله مدسازنده از عایدات خالص یا صد
 دل از این بود فقط تفاوتی که در نظریه
 دولت دیده شد همین بود دیگر شکل موادرا
 فدری پس و پیش کرده بودند و یک تغییرات
 اساسی نداشت که بتوان گفت يك اختلاف
 کلی حاصل می شود .
 محض اطلاع این مطالب را عرض
 کردم .
رئیس - رای میگیریم که لایحه امتیاز
 تقاضا باشد یا بهمان ترتیبی که بدو
 دستور معین شد آقایانیکه تصویب مینمایند
 لایحه امتیاز فقط مقدم باشد قیام
 نمایند .
 (اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد لایحه راجع
 با ما کن متبر که را رئیس کمیسیون بودجه
 پس گرفته است بالفعل حاضر نیست
آقای شیخ الاسلام
 (اجازه)
 شیخ الاسلام اصفهانی - از وزیر است و
 تلگراف سؤالی کرده ام تشریف نمی آورند
 که جواب بدهند استدعا دارم مقرر فرمایند
 که در جلسه فردا تشریف بیاورند و جواب
 بیاورند و جواب بدهند کلیتاً آقای رئیس
 الوزراء به آقایان وزراء نوصیه فرمایند
 که بهتر از این برای جواب سؤالات حاضر
 شوند بنده می بینم که غالب نمایندگان شکایت
 بخارند از اینکه مدتها سؤال کردیم برای
 جواب حاضر نشده اند .
رئیس - آقای تدین
 (اجازه)
 تدین - لایحه قانون شورای دولتی
 رامندی است که کمیسیون راپورتنش را
 داده است و طبع و توزیع هم شده و البته تصدیق

می فرمایند قانون شورای دولتی و مملکتی
 خیلی قابل اهمیت و جالب توجه است بنده
 می خواستم تذکر بدهم که اگر ممکن باشد
 در جزء دستور فردا یا جلسه های بعد
 بشود .
رئیس - فردا که دستور تسان
 سنگین است .
 تدین - عرضم تذکر بود .
رئیس - آقای داور
 (اجازه)
 داور - عرضی ندارم .
رئیس - آقای سدیدالملک
 (اجازه)
 سدیدالملک - يك شكایاتی از عراق
 رسیده در شماره ۵ شنبه روزنامه ایران نوشته
 است عین آن را میخوانم .
 (بمضمون ذیل قرائت نمودند)
 مکتوبی با مضمون مهر ۲۰ نفر از آژانهای
 نظمی عراق با دازه رسیده و شرح مفصلی
 از اقدامات و عملیات رئیس نظمی عراق
 نوشته و اظهار میدارند که در این مدت قلیل
 متجاوز از یک هزار تومان از انسان بدعمل و
 غیره دریافت و روزی مقداری عایدی غیر
 مشروع برای خویش تهیه نموده است و حقوق
 ۴ برج آژانها را گرفته و نفری ده تومان به
 آنها داده و برای بقیه وعده کرده است هر
 کس اظهاری بکند صد شلاق خواهد
 خورد و از نظمی اخراج خواهد شد و مفتش
 هم که آمد برای تفتیش از ماها ابتدا سؤالی
 نمود که چه بروز شما می گذرد گویا می
 دانست که نتیجه ندارد در حال رفتار
 مشارالیه در عراق تاریخی است که بطور
 اختصار نوشته است .
 خواستم عرض کنم مملکت مشروطه
 شد که رؤسای مافوق بزیردستان خودشان
 نتوانند تعدی کنند و اسباب زحمت فراهم
 بیاورند و اگر دولت واقعاً از این نظام اطلاع
 دارند چرا رفع نمیکند و اگر اطلاع ندارند
 چرا نباید اطلاع داشته باشند خوب است
 يك کاری کنند که از عراق تا تهران کسی
 فرسخ است رؤسای مافوق نسبت بزیردستان
 خودشان اینطور رفتار نکنند .
رئیس - آقای سلیمان میرزا
 (اجازه)
 شاه زاده سلیمان میرزا - همان طوری
 که آقای شیخ الاسلام فرمودند از بسکه
 دولت برای جواب سؤالات حاضر نمیشود
 همین قدر بنده میدانم قریب ۶ هفت سؤال بنده
 در ۲ سه ماه قبل نوشته ام شاید موضوع آن
 سؤال هاهم ازین رفته باشد و هنوز برای
 جواب حاضر نشده اند و از بس فریاد زدیم
 خسته شدیم و ما که خودمان را ناظر قانون
 میدانیم غیر از یادآوری کردن ماده قانون
 که خودمان را در انظار عامه بری الذمه کنیم
 کار دیگری نداریم ما که ناظر قانون هستیم
 میگوئیم ولی آنها برای جواب حاضر نمی
 شوند بنابراین از ما که وکلای شما هستیم

بیش از این بر نمی آید دیگر خودتان
 می دانید فی الحقیقه حالا اگر از
 من سؤال شود که سؤالات خود را تکرار
 بکنم یقین دارم که یادم رفته است و آن
 اسنادی را هم که راجع بسؤالات در جیبم
 بوده و هر روز می آوردم مندرس و پوسیده
 شده چیزی در دست نخواهم داشت!! این
 ست اوضاع امروزه مملکت! رعایت احترام
 قوانین مملکت اینطور میشود با این ترتیب
 بنده مجبور هستم يك مسئله دیگری رایا د-
 آوری کنم و آن مسئله اهالی بدبخت لشته
 نشاء است که به تمام مملکت شکایت کرده
 اند و يك حرف مشروعی هم دارند و آن این
 است که یک نفر نایب الحکومه می خواهند
 ولو اینکه هر کس هم باشد اگر از آن
 نایب های قدیمی فراشخانه باشد چون بنده
 شنیده ام آنها نوشته اند که ما رضی هستیم
 یکی از آن نایب فراشخانه های قدیم را با
 چوب و فلک بفرستند که بعضی ما رسیدگی
 کند بنده می خواستم عرض کنم این مسئله
 تا کی باید بماند اینها يك نایب الحکومه می
 خواهند این چه وقت انجام می یابد در صورتی
 که روزی ۵۰ حکم برای هر محلی که می
 خواهند این چه وقت انجام می یابد در صورتی
 که روزی ۵۰ حکم برای هر محلی که می
 خواهند می نویسند پریروز که اینجا سؤال
 شد آقای منصور الملک اظهار داشتند که اگر
 بخواهیم باین نقاط مأمور بفرستیم بودجه
 مملکت سنگین میشود پس خوب است بآن
 نقاطی هم که حاکم نمی فرستند و مسئولیت
 امنیت آنجا راعهده دار نمی شوند اصلاً از
 آنجا هم مالیات بگیرند این ها مالیات برای
 چه میدهند؟ مالیات میدهند که دولت هم
 در مقابل آنها را حفظ کند و این حرف
 منطقی نیست که چون بودجه کافی نیست
 نمی توانیم نایب الحکومه بفرستیم
 محمد هاشم میرزا پیشنهاد کنید
 سلیمان میرزا - بفرمایش شاهزاده محمد
 هاشم میرزا پیشنهاد کنند اشخاصی که مالیات
 می دهند امنیت میخواهند مأمور دولت می
 خواهند که حافظ امنیت آنها باشد که
 بهم دیگر تعدی نکنند و الا در نقطه که مأمور
 نباشد هر کس که زورش بیشتر شد دیگران
 را می چاید و تصور نمی کنم ما باندازه سهم
 و کالتمان بتوانیم قبول کنیم که بيك قسمت
 اهالی مملکت خواه لشته نشاء باشد و خوا-
 جای دیگر این طور رفتار شود و خودشان
 کار خود را اداره کنند و هر چه بخواهند
 بکنند و این ترتیب دولت نیست خواه مشروطه
 خواه مستبد بنده این را تذکر میدهم
 که نمی شود با اهالی لشته و نشاء بعد از اینکه
 به مجلس و تمام مقامات رسمی تظلم میکنند که
 نایب الحکومه برای ما بفرستید بگویند پول
 نداریم این است که بنده با حضور رئیس
 دولت سؤال میکنم که تا چه وقت دیگر
 برای این بیچاره ها نایب الحکومه خواهید
 فرستاد خوب است اگر میل داشته باشند

جواب بدهند و الامثل سایر سؤالات بماند
 برای جلسه بعد و فراموش شود دیگر بسته
 بنظر بنده مجلس و جسواب دادن رئیس
 دولت است .
رئیس - آقای حائریزاده (اجازه)
 حائریزاده - خیلی متعجبم که آقای
 قوام السلطنه اینجا می نشینند و این حرفها را
 میشوند و هیچ جواب نمیدهند من بگمانم
 سؤالی را که می نویسیم و میفرستیم سیراداری
 را میکند و بنظر ایشان نمیرسد و مسبوق
 نمی شوند زیرا چهار ماه قبل از این بنده
 سؤالی راجع بتوقیف جرائم کردم که
 چرا بعضی جرائم را توقیف و چرا آزاد
 کردند اگر توقیفش جهت داشت چرا
 آزاد کردند و اگر جهت نداشت چرا
 توقیف کردند هیچ جواب نرسید و تشریف
 هم نیاوردند جواب بدهند این جلسه هم که
 تشریف آورده اند در موضوع سؤالی که
 بنده در چند روز قبل و حضرت والا شاهزاده
 سلیمان میرزا امروز کردند هیچ جواب نمی
 دهند خوب است تکلیف مسارا با دولت
 امروز مجلس معین کند (جوابی از طرف
 آقای رئیس الوزراء داده نشد)
رئیس - دیگر کسی اجازه نخواسته
 است ؟
 (اظهاری نشد)
 مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر
 ختم شد .
رئیس مجلس - مؤتمن الملک
جلسه ۲۰۰
صورت مشروح مجلس
یوم یکشنبه نهم جدی
۱۳۰۱ برابر دوازدهم
جمادی الثانیه ۱۳۴۱
 مجلس تقریباً دو ساعت قبل از ظهر
 بریاست آقای مدرس نایب رئیس تشکیل
 گردید .
 (صورت مجلس یوم شنبه هشتم جدی
 را آقای امیر انصاری قرائت نمودند)
نایب رئیس - در صورت مجلس
 فرمایشی هست ؟ آقای فتح الدوله
 (اجازه)
 فتح الدوله - بنده در دستور عرض
 دارم نوبه بنده محفوظ باشد
فایب رئیس - آقای آقاسید یعقوب
 (اجازه)
 آقاسید یعقوب - آقای سعادت مریم
 اند و در صورت مجلس ایشانرا غائب بی اجازه
 نوشته اند .
نایب رئیس - آقای کازرونی
 (اجازه)
 آقا میرزا علی کازرونی - بنده روز
 گذشته قدری دیر آمدم بجهت مراجعه
 دندان نزد دکتر رفته بودم تصور می کنم
 عذر موجهی باشد
نایب رئیس - آقای سدیدالملک
 (اجازه)

لزومی ندارد و از روز بعد از ورود رئیس مالیه البته دولت مکلف است هر لایحه راجع بمالیه مملکت می خواهد به مجلس پیشنهاد نماید بارئیس کل مالیه باید مشورت نمایند ولی اگر بنا شود ماده باین صریحی که نوشته شده است بعد از ورود رئیس مالیه دولت باید بامشاور و او کار بکند و هیچ دلیلی بر قبلیش ندارد ما در این تردیدی بکنیم بنده باین ترتیب مخالف هستم.

و راجع بدستور هم عقیده ام این است که چون از لایحه کبریت سازی چیزی باقی نمانده و شور اول و دومش هم شده جزو دستور شود و چون ممکن است در ظرف پنج دقیقه این ماده مختصری که از آن باقی مانده تمام شود خوب است جزو دستور شود تا تکلیف آن معلوم گردد.

نایب رئیس - اگر آقایان اجازه می فرمایند جلسه را ختم کنیم.

ارباب کیخسرو - بنده عرضی دارم جلسه پنجشنبه نیست سه شنبه است.

نایب رئیس - بیست نفر اجازه خواستند و همه فرمایش دارند. دستور جلسه پنجشنبه شور دوم قرارداد بامصر و لایحه نفط و لایحه شورای دولتی و لایحه کبریت سازی

حائری زاده - بنده تقاضا می کنم معاهده افغانستان را هم ضمیمه کنید که شور دومش هم تمام شود.

(در این موقع آقای نایب رئیس حرکت کرده و مجلس ختم شد.)

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد رئیس مجلس - مؤتمن الملك)

جلسه ۲۰۱

صورت مشروح مجلس یوم

پنجشنبه سیزدهم جدی ۱۳۰۱

مطابق شانزدهم جمادی الاولی

سنه ۱۳۴۱

(مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید)

(صورت جلسه یوم یکشنبه نهم جدی را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - بنده در دستور عرضی دارم.

در صورت جلسه عرضی ندارم.

رئیس - آقای شیخ الاسلام (اجازه)

شیخ الاسلام - بنده در صورت مجلس دستور عرضی ندارم سؤالی از آقای وزیر

یست و تلگراف دارم آقای وزیر هم تشریف دارند اگر اجازه میفرمائید سؤال کنم

رئیس - بفرمائید.

شیخ الاسلام - در شانزدهم قوس تلگرافی تحت نمره ۲۱۷ از رشت از حاج آقای رشتی رسیده است که يك کپی هم بمن داده اند.

این شخص شکایت میکند از اینکه